

1190

EEN MISLUKTE KRUISTOCHT

Op 3 oktober 1187 was het pleit beslist. Jeruzalem gaf zich over en zegevierend deed sultan Saladin zijn intocht in de heilige stad. Van de tinnen van de tempel werd het kruis, het symbool van de christenheid weggehaald en onder het gejubel van de Saracenen: „Allah abkar! God is groot!” werd de kerk der christenen opnieuw tot moskee gewijd. Het was Wilhelm, de aartsbisschop van Tyrus, die het eerst de treurmars naar Europa bracht. Groot was de verslagenheid en in rouwgewaad gehuld gingen zangers door Europa om in burchten en kastelen met liederen de ramp te verhalen, die de christenheid had getroffen.

Paus Urbanus III werd zó aangegrepen door het verlies van Jeruzalem, dat hij kort daarop stierf. Doch de passie voor 't land Kanaän herleefde weer. Op de grenzen van Normandië beloofden Philip August van Frankrijk en Hendrik II van Engeland elkaar bij handslag, dat zij niet zouden rusten vóór Jeruzalem weer aan de Turken was ontruikt.

Toen sprong in Duitsland de oude keizer Frederik — om zijn rode baard door de Italianen Barbarossa genoemd — op van zijn troon en zwoer, dat hij zijn zwaard en de bloem van Duitslands ridderschap verpandde aan de heilige zaak. Hij had een hoog besef van zijn keizerlijke waardigheid. Hij was er van overtuigd, dat God hem over de aarde, de kerk en de paus macht had geschonken en dat het daarom zijn heilige plicht was, deze strijd tegen de Turken te aanvaarden.

In Italië was de keizer niet gelukkig geweest in zijn ondernemingen. Tot zevenmaal toe had hij geprobeerd verschillende steden aan zijn macht te onderwerpen, doch vergeefs. En slechts het huwelijk van zijn oudste zoon Hendrik, met Constance, de tante van de kinderloze Roger, kon hem in de toekomst verzekeren van het bezit van Napels en Sicilië.

Toch was Frederik in de strijd een geducht tegenstander en Hendrik de Leeuw, de trotse Welf, had 't hoofd voor de kloeke Hohenstauf moeten buigen. Europa leefde op bij het horen van de tijding, dat Frederik ter kruistocht zou trekken.

In de omgeving van de keizer, ried men hem echter deze onderneming af. Men wees hem op zijn hoge leeftijd — hij was 67 jaar — doch Frederik wilde niet horen.

„Al ben ik 67 jaar oud”, zei hij, „toch heb ik nog kracht genoeg, om mij, zoals mijn waardigheid het eist, aan het hoofd van de christenheid te plaatsen!” Hij was niet af te brengen van zijn besluit en met spoed begon hij zijn maatregelen te nemen. Zijn leger zou uitsluitend uit zelfstandige mannen bestaan en niemand, die niet minstens honderd gulden bezat, werd in het leger opgenomen.

Tot in de kleinste bijzonderheden werd alles voor de kruistocht geregeld.

De keizer zond gezanten naar Hongarije en Konstantinopel en al wilde de listige Isaäc Angelus hem moeilijkheden in de weg leggen, hij eindigde toch met Frederik zijn hulp toe te zeggen. Zelfs werden er door de edelen voor het eerst maatregelen genomen voor het verplegen en vervoeren van zieken en gewonden.

Isaäc Angelus behandelde Frederiks gezanten buitengewoon beledigend. Hij overlaadde hen met spot en hoon en liet hen zelfs in een vunzige kerker opsluiten. Toen kort daarop gezanten van Isaäc bij Frederik kwamen, behandelde de keizer hen met buitengewone hoffelijkheid en voorkomendheid; dat was Barbarossa's wraak.

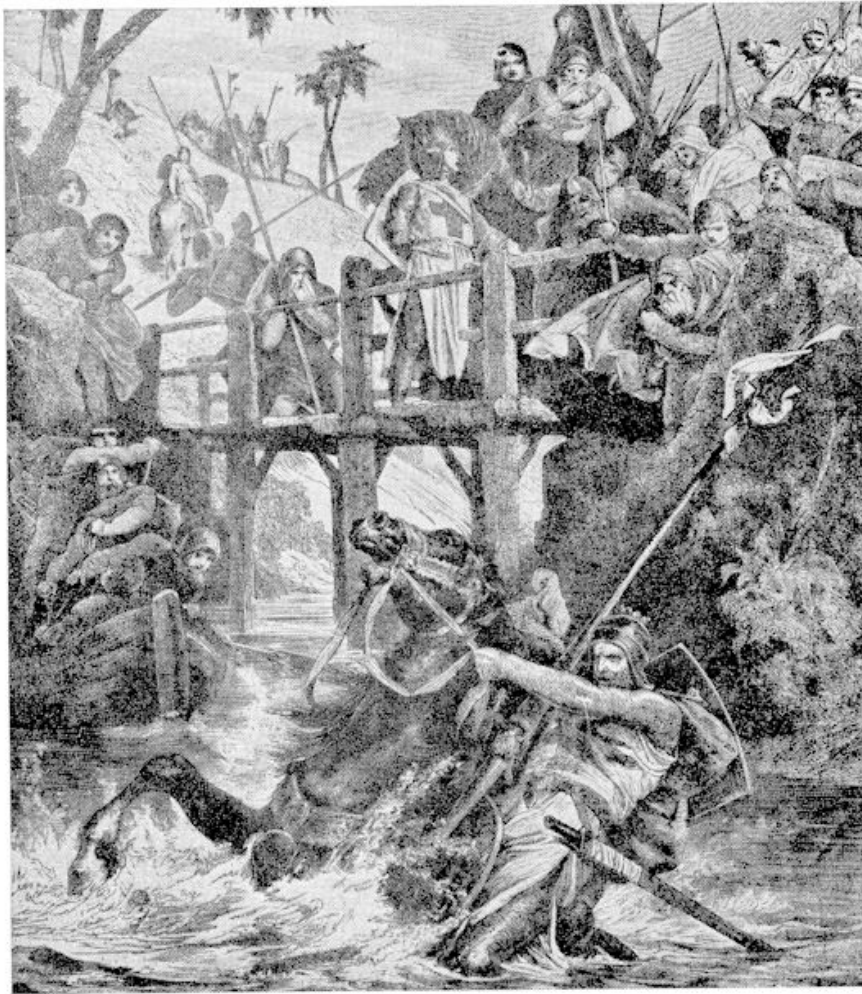
★

In Klein-Azië begon de strijd met de Turken en met het klimaat. De gloeiende zon kwelde de kruisvaarders en niet minder de honger en de dorst.

Sultan Kilidsj Arslan, ziende de ellende van het kruisleger, wilde slechts op vernederende voorwaarden de doortocht toestaan.

Doch het kloeke antwoord van Frederik toonde hem, wie hij voor had.

Tot de gezanten zei hij: „De manier om de doortocht met goud en zilver te kopen, komt niet overeen met mijn keizerlijke waardigheid, noch met de gewoonten van de christen-ridderschap. Wij zullen

De dood van keizer Frederik Barbarossa. Duits keizer van 1152 tot 1190.
Op weg met zijn kruisleger naar het heilige land
verdrinkt hij bij het oversteken van een rivier.
Door zijn dood mislukte de tocht.

ons met de hulp des Heren, voor Wie wij strijden en ons goed zwaard een weg banen!"

Al spoedig kwam het te Iconium tot een bloedige strijd, waarin de kruisvaarders de overwinning behaalden. De stad werd genomen en de grootste hinderpalen waren daarmee weggevallen.

Het had er nu alles van, dat het grote doel zou worden bereikt. Zó geducht was Frederiks macht, dat de grote Saladin herhaaldelijk gezanten zond, om te onderhandelen over de vrede.

Begin juni werd uit Seleucië opgebroken en al spoedig voerde de weg van het kruisleger over een snelstromende rivier. Slechts een zwakke brug verbond de beide oevers. Daardoor moest de overtocht uiterst langzaam geschieden.

Het ging de vurige grijsaard veel te langzaam. Daar hij bovendien iets had te bespreken met zijn zoon hertog Hendrik, die zich reeds aan de overzijde bevond, dwong hij zijn paard de rivier in te gaan, om zwemmend de andere oever te bereiken. Men waar-

schuwde de keizer nog, dat in dit bergland de rivieren soms gevaarlijke draaikolken hadden, doch de keizer liet zich niet van zijn voornemen afbrengen. Nauwelijks echter bevond hij zich in het water, of de bruisende stroom greep hem en slingerde hem van zijn paard. Hij kwam daarbij met zijn hoofd tegen een boomstam terecht en zonk onmiddellijk naar de diepte. Van twee, drie kanten sprong men te water, doch toen het gelukt was de keizer op het droge te brengen, had hij reeds de geest gegeven. Droefheid en vertwijfeling greep het kruisleger aan. Men had niet alleen de vorst en veldheer van het leger, maar ook de vader en beschermer verloren. De dood van Frederik Barbarossa werd de ondergang van het Duitse kruisleger. Wel nam Frederik van Zwaben het bevel aanstonds op zich, doch kort daarop stierf ook hij, ten gevolge van een ziekte. Spoedig daarna loste het Duitse leger zich op en de tocht, die zo goed was voorbereid en zo hoopvol begonnen, liep uit op een totale mislukking.